

„A MŰVÉSZET A VALÓSÁG FÖLÖTT VAN, SÚLYPONTJA AZ ÉLETEN TÚLI”

Dobozy Borbála csembalóművész és Csalog Gábor zongoraművész kapta idén a Bartók–Pásztory-díjat

A Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem minden évben Bartók Béla születésnapján, március 25-én hozza nyilvánosságra a Bartók–Pásztory-díjjal kitüntetettek nevét, és adja át az elismerést. A díjat a zongoraművész-zeneszerző özvegye, Pásztory Ditta alapította végrendeletében, odaítéléséről az egyetem oktatóiból álló kuratórium dönt.

A Bartók–Pásztory-díjat azon kimagasló tevékenységet végző magyar művészek kaphatják meg 1984 óta minden esztendőben, akik munkásságukkal jelentősen hozzájárulnak a hazai zenei élet fejlődéséhez, a bartóki szellemiség megőrzéséhez. A kuratórium döntése alapján idén [Dobozy Borbála](#) csembalóművész és Csalog Gábor zongoraművész kapta a rangos, szakmai kitüntetést.

A 2026. március 25-i díjátadón köszöntőt mondott dr. Farkas Gábor, a Zeneakadémia rektora, és felolvasta Pásztory Ditta végrendeletének vonatkozó részét.

[Kamp Salamon](#) Kossuth-díjas karnagy és karmester laudációjában felelevenítve, hogy Dobozy Borbála az édesanyjáról, a varázslatos személyiséggel megáldott, a szakrális szövegfolklorral és a népköltészet szimbolikájával foglalkozó néprajzkutatóról, Erdélyi Zsuzsannáról a következőket írta: „mély magyarságtudatú, erősen hagyományőrző, szigorú értékrendű családba született bele. Nagyapja Erdélyi János, a reformkor jeles alakja, az elsők között szorgalmazta a folklórgyűjtést, mert szilárdan hitte, hogy

az a nemzet, amelyik nem ismeri a maga népköltészetét, szokásait, hagyományait, nem ismeri a saját lelkét sem. Fia, a kolozsvári könyvtárigazgató Erdélyi Pál a régi magyar irodalom és költészet területén végzett felbecsülhetetlen értékű kutatómunkát. Édesanyám ezt a szellemi örökséget hozta magával és képviselte egész életén át.”

Mennyire egybecsengenek a fenti szép és őszinte szavak Bartók Bélának az 1903-ban írt soraival: „Én részemről egész életemben minden téren, mindenkor és minden módon egy célt fogok szolgálni: a magyar nemzet és a magyar haza javát.” Ebben a szellemi közegben nevelkedett és vált a magyar zenei élet kivételes művészegyéniségévé Dobozy Borbála – mutatott rá a párhuzamokra a laudátor. A Liszt Ferenc-díjas csembalóművész hangversenyeivel és számos lemezfelvételével tett bizonyosságot – világszerte feltűnést keltve – az úgynevezett „régizene” új típusú megközelítéséről, értelmezéséről és interpretálásáról.

Budapesti tanulmányai végeztével először a pozsonyi, majd a prágai Zeneművészeti Főiskolán a 20. század kétséget kizáróan legjelentősebb csembalóművészenek, Zuzana Růžicková-nak az osztályába került, ahol kitüntetéssel diplomázott. Majd a salzburgi Mozarteumban, a korszakos jelentőségű dirigens, Nikolaus Harnoncourt irányításával tanulmányozta a historikus előadói gyakorlatot. Repertoárja magában foglalja a csembalón előadható különböző zenetörténeti korszakok alkotásait, egészen a személyesen neki dedikált kortárs kompozíciókig.

Dobozy Borbála művészi tevékenységének középpontjában Johann Sebastian Bach életműve áll. Lemezre vette és számos hangversenyen megszólaltatta a Goldberg Variációkat, a Wohltemperiertes Klavier mindkét kötetét, a Kunst der Fugét, az egy-, két-, három- és négycsembalós versenyműveket, a két és háromszólamú invenciókat, az összes kamaraművet, a hegedűszonátákat, a fuvolaszonátákat, a gembaszonátákat, a triószonátákat, nem beszélve a számos kantátát, a Magnificat, a Karácsonyi Oratórium, a passiók és a h- moll mise continuo szólamairól. Interpretációja nyomán utolérhetetlenül finom költőiséggel és melegséggel szólalnak meg Bach lírai lassú tételei. Játékának egyik fő sajátossága a mesterségbeli tudás bravúrijától megszabadult költőiség, amelynek nemcsak tökéletessége, hanem varázsa is van – méltatta a díjazottat Kamp Salamon. Hangsúlyozta: mindezek az erények különösen felértékelődnek akkor, amikor a művészet nehézkedése eltolódott a lélek mélységei felől a sima, olykor sivár kivitel, a dologi bravúr felé, amikor mechanizmussá, technikává lett a finomság az árnyalat és az ízlés.

„A bachi életmű titkainak, megrázó mélységeinek feltárása Dobozy Borbála kivételes művészi érzékenységén és páratlan anyagismeretén nyugszik. A Magyar Művészeti Akadémia rendes tagjaként kulturális tevékenysége nem csupán a szűken értelmezett zenei közéletre korlátozódik, hanem aktivitása a magyar művészeti élet tágas spektrumára is kiterjed. E mellett több évtizede Zeneakadémiánk meghatározó, megbecsült és kiváló professzor asszonya, professzor emeritusa – erősítette meg Kossuth-díjas karnagy. – Dobozy Borbála azon kevesek közé tartozik, akik tudják, hogy a művészet a valóság fölött van és súlypontja az életen túli. Ezért helyezte élet-tevékenységének középpontjába a művészetet, a zenét. A zene az emberi lét legősibb kifejezése. Annak az értelmet megelőző akaratnak a hangja, aki a világot teremtette. A zene a lélek ajándéka, az igazság ragyogása, amely mindenkor megvilágosítja a káoszt. Köszönjük, hogy ezt a tudást Dobozy Borbála művésznő továbbadja és közvetíti tanítványainak és közönségének.”

Dobozy Borbála meghatott szavakkal vette át a rangos, szakmai díjat: „Azt hiszem, muzsikust annál nagyobb megtiszteltetés nem érhet, hogy a hazája legnagyobb zeneszerzőjéről elnevezett díjat kapja – fejezte ki köszönetét a kuratórium felé. – Hangszerem sajátosságaiból adódóan Bartók Béla billentyűs életművének csak egy kis szelete tartozik a repertoáromba, el kell azonban mondanom, hogy 15 évig zongoráztam, és Bach mellett a nekem legkedvesebb zeneszerzőként tekintettem mindig is Bartók Bélára, műveit állandóan játszottam, megunhatatlanul. Amikor végleg áttértem a csembalóra, akkor sem hagyott alább ez a vonzalom: van egy nagy csokor műve a *Mikrokozmosz*ból és a *Gyermekeknek* című sorozatból, amelyet nagy örömmel játszok itthoni fellépéseimen és külföldön egyaránt. Nekem ünnep Bartók Bélát játszani – összegezte gondolatait a csembaloművész.”

Csalog Gábort, a Zeneakadémia volt rektorát Falvai Sándor Liszt Ferenc -díjas zongoraművész méltatta, kiemelve, hogy a kitüntetett zongoraművészetét immár több évtizede a magyar zenei élet kiemelkedő értékei között tartják számon. „Csalog Gábor tanulmányait követően széles látókörű, gondolkodó művésszé lett, és akinek magas zenei intellektusához magával ragadóan szuggesztív, minden pillanatban érdekes, ösztönös muzsikus személyiség társul. Produkcióit – Bachtól korunk zenéjéig – nemcsak meggyőzőnek, de autentikusnak is érezzük, akár Schubertet vagy Beethoent, Schumannnt vagy Brahms-ot, Kurtágot vagy Ligetit hallunk tőle. Játékát a hangversenyközönség és a szakma egyaránt magasra értékeli” – tette hozzá. A laudátor arról is megemlékezett, hogy Csalog Gábor jelenleg is szoros szakmai kapcsolatot ápol

Kurtág Györggyel, a komponista pedig zenei személyiségének kialakulására valószínűleg a legnagyobb hatást gyakorolta. Mint megjegyezte, a díjazott folyamatosan műsorán tartja a fiatalabb magyar zeneszerző generáció műveit is, emellett zeneszerzői munkássága is elismert, továbbá kiváló kamaramuzsikus, ezirányú tanári tevékenysége pedig a Zeneakadémia magasan jegyzett értéke.

Tóth Ida

Fotó: Zeneakadémia / Posztós János